

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izloži vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s poštninjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za šest let 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — Lini se dopolnjuje do odpovedi. — Udeležba „Kotliškega tiskovnega društva“ dobiva list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vln., na 8 straneh 60 vln. — Uredništvo: Korotška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Korotška cesta št. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne peščice za enkrat K 100. Za večkratne oglašbe primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vln. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne, nazajre reklamacije so poštnice proste.

Stariši pozor!

Konec tega meseca nameravajo Sokoli prirediti v Mariboru sokolsko slavnost. Kot glavne agitatorje za svojo sokolsko prireditev so odločili liberalne učitelje. Pogovarjali so se že o tem, da bodo Sokole otroke kar komandirali k sokolski slavnosti. Ker pa bi jih potem morali tudi nadzirati, so sklenili, da hočejo z vso silo vplivati na stariše, da se udeležijo in pripeljejo tudi otroke seboj. Kdor ve, kaj je dandanes sokolstvo, mora tako nakano z vso odločnostjo zavrniti. Cutimo se naravnost dolžne, da stariše že naprej svarimo pred sokolstvom.

Sokola so ustanovili najprej na Češkem. Odtam se je razširil po Slovenskem, Hrvatskem in Srbkem. Sprva je bil Sokol samo telovadno in narodno obrambno društvo in ni bil veri sovražen. Okrog leta 1906 pa je začel nastopati proti veri, najprej na Češkem, takoj nato na Slovenskem in zadnji čas tudi na Hrvatskem.

Na Češkem so Sokoli na čelu tistih, ki ljudstvo hujskajo k odpadku od katoliške vere in razpošiljajo po vsej državi pozive: „Proč od Rima!“ Češki „Sokolski vestnik“ je odkrito pisal: „Smo in moramo biti proti katolicizmu“ in „Sokol ne more držati z Rimom“ (papežem). Konec junija in začetkom julija so imeli češki Sokoli veliko prireditev v Pragi. Te prireditve bi se radi udeležili „Katoliški ameriški češki Sokoli“, ki so se pripeljali na naš orlovski tabor. Ni so vedeli, kako protiverski so že češki Sokoli in so se hoteli prireditve udeležiti iz narodnega navdušenja. Kaj so jim brezverski češki Sokoli odgovorili?

Dokler se katoliški ameriški Sokol ne odpove naslovu: katoliški, ne sme pri sokolski prireditvi sodelovati. In februarja letos je pisal sokolski list: „Češke Obce Sokolske“: Noben pozitivni (to je verni) kristjan, v prvi vrsti katoličan, ne more biti Sokol.“

Slovenski Sokoli so s češkimi v najtesnejši zvezi. Zato ni čuda, da je istočasno s češkim tudi slovenski Sokol nastopil proti veri. Starosta vseh slovenskih Sokolov, dr. Pavel Pestotnik je na sokolskem običnem zboru 11. februarja 1912 rekel: „Brez zmagovitega kulturnega boja (to je boja proti veri in Cerkvi) ne pričakujemo trajne zmage sokolskim idejam (mislim).“ Isti Sokol dr. Pavel Pestotnik je zapisal v „Sokolskem vestniku“ marca 1913 to-le: Krščansko svetovno naziranje je v ostrem nasprotju s tendencami (težnjami, željami) sokolstva. Sokol je torej nara-

vnost protikrščanski. Potem nič ni čudnega, če tudi šolarja odvrta od cerkve in vere. Saj se je zadnji čas že večkrat zgodilo, da so gnali otroke ob nede-
ljah na izlete ali k telovadbi ravno ob času, ko bi morali otroci iti k sv. maši, tako, da otroci niti pri maši niso bili. To se je zgodilo n. pr. v Ljutomeru in v Studenih pri Mariboru.

Tudi podivjanosti sokolski se ni čuditi, kakor se je pokazala posebno ob priliki orlovskega tabora v Mariboru. Koliko hujskanja in sramotjenja v liberalnih časnikih proti orlovskemu taboru! Največje divjaštvo pa so zagrešili nad našimi gosti, na orlovskem taboru, nad čehoslovanskimi Orli in francoskimi katoliškimi telovadci. Ko so se po orlovskem taboru iz Maribora skozi Ljubljano peljali na Bled, so jih tam Sokoli pričakali s psovskimi in surovostmi. Neko Orlico so vrgli v vodo, iz katere jo je rešil nek čehoslovanski Orel. Nažagali so mlaje, ki so bili postavljeni na čast gostom, prerezali na več mestih električno žico, branili jim vstop v čolne, nazadnje jih celo z grojnicjo polivali. Tako divjaštvo rodi sokolska vzgoja!

Slovenski Sokol je prinesel protiverski tok tudi v hrvatskega Sokola, ki do pred enim letom še ni bil veri nasproten. Zdaj pa je tako sovražnik krščanstvu in sploh vsaki veri, kakor da hoče nadkriti celo slovenskega Sokola! So med slovenskimi in hrvatskimi Sokoli tudi ljudje, ki se imajo vero. Toda Sokol kot vse sokolsko gibanje plava v protikrščanskem močvirju. O tem ni nobenega dvoma več!

In takim ljudem, takim društvom naj bi verni, krščanski slovenski stariši izročali svoje otroke? Na sokolski slavnosti, ki imajo popolnoma protiverske namene, naj bi jih puščali ali celo sami vodili? Prej so vas, ki ste se udeležili orlovskega tabora zasramovali, zasmehovali so naše pošteno kmetsko mladino, organizirano v Orlu. Zdaj vam bodo liberalni učitelji ponujali vstopnice in vas vabili, da s svojimi otroki pridete na sokolsko slavnost. Domisljujejo si, da jim boste šli na limanice. Ne dajte se premočiti! Pokažite, da poznate volkove, ki se hočejo zdaj obliči v ovčjo obleko! Kdor bi poslal ali peljal svoje otroke na sokolsko slavnost, ali pa se je sam udeležil, je izdajca svojega krščanskega prepričanja! Na sokolsko slavnost v Maribor prepričan naš pristaš tudi iz razdovednosti ne sme iti!

Naš državni proračun in naše finance.

(Govoril na shodu „Jugoslov. kmetске zveze“ posl. J. Vesenjaki.)

Spoštovani somišleniki in prijatelji! Ni prijetna naloga, katero imam, pa tudi hvaležna ni. Toda potrebna je jasna beseda, da znajo naši pristaši, kakšno stališče zavzema „Jugoslovanski klub“ in jaz kot njegov pooblaščenec v finančnem odboru nasproti novemu proračunu finančnega ministra Stojanoviča. Vi ste poklicani, da to stališče ali odobrite ali ovržete; zato vas prosim, da sledite tej razpravi z vso pazljivostjo in potrpežljivostjo. Za vas gre, za vaše skrb in težave za vaše trpljenje in za vaše žulje!

Kaj je treba najprej ugotoviti?

Pred vsem moram ugotoviti, da govorim o predlogu demokratskega finančnega ministra in ne o zakonu. Mi nimamo sprejetega proračuna ne iz preteklega proračunskega leta 1919-1920 in tudi še nismo sprejeli ne v finančnem odboru in ne v zbornici proračuna za 1920-21. Krivda leži v političnih razmerah, odnosno v odnošajih med „Parlamentarno zajednico“, h kateri pripadajo v glavnem „Radikali“, „Narodni klub“ in naš „Jugoslovanski klub“ ter nekateri manjši skupini, in med „Demokratsko zajednico“, h kateri pripadajo tudi naši „Demokratje“ ali liberalci. Vam je gotovo še v spominu, da so liberalci skupaj s socialnimi demokrati gospodarili v naši državi brez kontrole, brez parlamenta. Posebej pa niti enkrat ni bil pozvan k seji finančni odbor. Vsaj jaz takega vabila nisem dobil.

Tudi sicer vas bo v splošnem zanimalo zadržanje posameznih strank k proračunu in raznim fi-

nančnim vladnim predlogom, naredbam in operacijam.

Stališče socialnih demokratov.

Najbolj enostavno, pa za pametnega človeka tudi najbolj smešno je stališče socialdemokratskih poslancev in socialdemokratske stranke sploh. Oni hočejo kratkoročno vse od države imeti, a nočejo državi ničesar dati. Zato slišite njihove agitatorje, kako vse obljublajo, pa si nikdar ne belijo glave s tem, ali je njihov način gospodarstva sploh mogoč ali ne. Treba je poudariti, da niti v eni državi, niti v enem kraju socialisti praktično niso znali gospodariti tako, da bi osigurali obstoj in razvoj države in zemeljsko srečo, mir, blagostanje in enakost, bodisi politično, bodisi ekonomsko (gospodarsko) posameznim osebam ali posameznim stanovom. Gledati in širiti nezadovoljstvo s sultanjem proti vsem drugim, to je jedro socialdemokratskega medovanja.

Kako je z demokrati?

Tudi demokratje so v gospodarskih državni zadevah precej podobni socialistom. Imeli so že skupno z njimi v rokah precej dolgo našo državo in tedaj so pokazali, da so njihova dejanja drugačna, kakor so njihove besede. Ne samo, da so popteli vsa parlamentarna načela in vse svojine prave demokracije, temveč zlorabljali so na nedostojnejši in nedopustni način državno upravo v strankarske in delovne osebne svrhe.

In mi?

Na ta dva načina mi nastopati ne moremo in ne smemo. Mi hočemo na obstoječem zidati in državo ter človeško družbo urediti, računamo pa vedno in tudi jasno povemo, kaj hočemo in kako hočemo. Tako polagamo tudi danes račun o svojem hiševaju.

Dva proračuna.

Za proračunsko leto 1920-21 imamo v resnici dva proračuna. Namreč prvotnega, ki je sestavljen iz podatkov posameznih pokrajinskih vlad naše države, in drugega, katerega je izdelalo finančno ministrstvo in ga potem tiskanega predložilo nam. Prvi proračun sloni na dosedanjih davkih in drugih državnih dohodkih, drugi proračun pa obsega celo vrsto novih bremen za državljanke.

Oglejmo si nekaj števil! V prvotnem proračunu znašajo državni izdatki okroglo 23.742.000.000 K (triindvajset tisoč, sedem sto in dvainštirideset milijonov kron) in državni dohodki 7.704.000.000 K (sedem tisoč sedemsto in štiri milijone kron). Torej je primanjkljaj 16.037.600.000 K ali z drugimi besedami: vsak dan bi po tem proračunu država izdala okroglo 44 milijonov kron več, kakor pa bi prejela na davkih in drugih dohodkih.

Za naše slovenske kraje, ki jih upravlja naša pokrajinska vlada v Ljubljani, so v prvotnem proračunu številke sledeče:

Izdatki: 1 milijard 165 milijonov 933 tisoč in 288 kron; dohodki: 539 milijonov 620 tisoč in 887 kron; torej primanjkljaj: 626 milijonov, 620 tisoč 401 krona. Seveda moram pri teh številkah takoj pripomniti, da carina, dobiček na „zdravi valuti“ in nekaj drugih dohodkov ni vračunjeno. Niti v prvem niti v drugem proračunu nimamo po ključu davčne moči in številu prebivalcev razdeljenih skupnih državnih dohodkov na pokrajine. Carina in sporedne carinske takse, trošarina, dobiček na novcu (opomba: pri „zdravi valuti“), prometni davek so navedeni pod splošnimi državnimi dohodki.

Da je nemogoče gospodariti na podlagi prvotnega proračuna, je več kot jasno, kajti država ne more in tudi ne sme vsak dan napraviti 44 milijonov novega dolga. Zato je finančni minister dal izvršiti nov pregled ali revizijo proračuna in to je drugi proračun, ki je tudi tiskan in predložen parlamentu ter se obravnava v finančnem odboru.

Po drugem proračunu za leto 1920-21 znašajo državni izdatki 15 milijard, 977 milijonov, 224 tisoč kron, dohodki 15 milijard, 536 milijonov 708 tisoč kron, primanjkljaj torej 440 milijonov 516 tisoč kron.

Bistveno bi po teh številkah bilo doseženo ravnotežje med izdatki in dohodki in proračun bi bil za oko nekak vzor državnega gospodarstva in finančne tehnike ministrove.

Toda sedaj nastane dvojno veliko vprašanje: 1. ali je proračun za nas sprejemljiv in 2. ali odgovarja dobremu državnemu gospodarstvu? Dobremu namreč v tem oziru, da ne gleda g. finančni minister na trenutni fiskalni efekt (učinek), temveč na možnost obstoja in razvoja svojih žrtev — davkoplačevalcev! V tem oziru pa moram — žal — obe stavljeni vprašanji zanikati, kajti po slovenski davčni praksi izvedena izterjava nameranih bremen pomeni za nas lihanje, umiranje in pogin kmetijskega stanu in splošni delavskih kmetijskih slojev.

Oglejmo si način, kako finančni minister doseže proračunsko ravnotežje! Dohodki v drugem proračunu se podvojijo od okroglo 7.7 milijard poskočijo na 15 in pol milijarde. Izdatki v drugem proračunu se znižajo od okroglo 23.7 milijard na okroglo 16 milijard. Kaj je storil torej finančni minister? Črtal je iz proračuna vse svote za nove naprave in nove nabave, posebno oster je bil v tem oziru za kraje, ki računajo s kronami, povzdignil pa je davke in vpeljal celo vrsto novih direktnih in indirektnih davkov.

V tem oziru je posebno poučljiva naša Slovenija, kajti če bi res sprejeli in iztirjali vse predlagane davke, bi naša pokrajina imela precej nad 400 milijonov prebitka. Seveda pa bi bili mi v par letih precej na beraški palici! Ako bi šla gospodarska konjunktura za naše kmetijstvo in narodno gospodarstvo v obče navzgor, kakor prvi 24 leti svetovne vojske,

bi se dalo govoriti tudi o močnem zvišanju davčnih bremen. Toda sedaj gre posebej kmetijski stan in z njim kmetijski delavski stan novi težki krizi nasproti: cene njegovim proizvodom naglo in splošno padajo, cene vsem industrijskim in uvoznim predmetom, katere kmetstvo kupovati mora, pa še vedno ne prestopajo rastejo. Ravno zato pa moramo biti tem bolj pazljivi pri upeljavi novih davkov!

Običajna sredstva za doseg proračunskega ravnotežja.

Za doseg ravnotežja v državnem proračunu se poslužujemo navadno sledečih sredstev: 1. črtanje ali odložitve, oziroma omejitve nameravanih investicij, 2. najetje dolgoročnih ali kratkoročnih državnih posojil, bodisi zunanjih, bodisi notranjih, 3. zvišanje dohodkov iz državnih podjetij — železnice, pošta, telegraf, telefon itd., 4. Upeljava novih davkov in zvišanje obstoječih in podraženje monopolističnih predmetov in razširjenje monopola na druge predmete, 5. pomnožitev papirnatega denarja.

Vseh teh označenih sredstev se se pri dosedanjem državnem gospodarstvu finančni ministri naše države posluževali. Toda vsaka reč ima svoje meje, tako tudi uporaba teh sredstev.

Zunanje posojilo.

Z ozirom nato, da je naša država mnogo trpela pod posledicami vojne — saj so se uničevala in obrabila n. pr. vsa prometna sredstva do skrajnosti (ceste, železniški tir, lokomotive, vagoni: vse je ali poškodovano ali uničeno) bi bilo še najumestnejše, ako bi država za takšne in slične svoje naprave uporabljala večja posojila na dolgotrajen odplačevalni termin (čas). Toda mi velikih posojil ne moremo dobiti, ker tudi v velikih zapadnih državah denarja ni. Francoska investira vse doma, ker mora popolnoma obnoviti in popraviti ogromne pokrajine, ki so bile po svetovni vojski popolnoma razdejane in mesta razrušena. Angleška ima svoje velike finančne težave.

ve in ravnotako Amerika, katera bi pač dala za silno drag denar blago, nikakor pa ne denarja. Uvaževati pa je tudi treba, da vlada v tujem svetu še ne zaupa naše državi, ker finančni zunanji svet ne pozna dovoljno našega bogastva in možnosti razvoja in ne uvažuje tudi trdne naše volje, da hočemo Srbi, Hrvati in Slovenci našo državo krepiti in da so prazna italijanska in frankovska prorokovanja in sumničenja. Tudi imamo že zunanji posojil precej; o njih bom govoril pri odstavku: dolгови.

Kako je z državnimi podjetji?

Znano je, da državna podjetja že pred vojno, torej v normalnem gospodarskem stanju niso dajala državam kaj prida dobička, temveč so bila prav bližju pasivnosti. Se slabše je v tem oziru sedaj. Naša pošta, naš brzojav, telefon, naše železnice, vse je kljub zvišanju pristojbinam več ali manj pasivno. Ta podjetja in naprave so do skrajnosti izrabljena, nihče jih ni popravil, ali pa ne zadostno in z dobrim materialom tekom vojske zadnjih pet let. Sedaj pa je drag material in so vsled draginskih razmer zvišane plače uslužbencev, ki vzamejo skoro vse dohodke.

Ze sedaj občutimo silno težko podraženje pri vseh državnih podjetjih in naravnost izključeno je, da bi zamogli in smeli pričakovati Bog vedi kakšnih posebnih dohodkov v korist državnemu proračunu iz teh naprav. Tudi so te naprave takšnega značaja, da se pristojbine odnosno plačila več zvišati ne smejo, ker sicer naprave same postanejo predrage in ne služijo ljudstvu in socialnim ter gospodarskim njegovim potrebam. To velja o pošti ravnotako, kakor o železnici. Posebnega kritja državnih potrebščin iz državnih podjetij ni pričakovati.

Tudi izpopolnjevanje teh naprav bo šlo počasi naprej: saj veste, kakšne težave imate sami pri svojih privatnih zgradbah, kakšne pri občinskem gospodarstvu in pri okrajnih zastopih!

Kdo se opravi vojaške službe?

Glede vojaškega službovanja in glede oprostitve veljajo sledeča določila, ki se naj navajajo v prošnjah za oprostitve. Vojno ministrstvo je dne 5. aprila izdalo novo naredbo za vojaško službo, ki traja pri pehoti 18 let kot polna doba ali kot 12 mesecev skrajšana službena doba. Glavni in bistveni slučajji iz navedbe so sledeči: I. Popolna oprostitve vojaške službe pride v poštev: 1. Ako ima rekrut samo očeta (nič bratov), ki je že 60 let star, ni sposoben za delo in plačuje najmanj 21 kron neposrednih davkov. 2. Ako so v družini samo ženske, a moški pod 16. letom. 3. Ako ima rekrut ali samo enega starejšega brata, ki pa ni sposoben za delo in upravo posestva ter spada k nadložnim, od očeta, že 60 let starega. II. Skrajšana doba, t. j. 12 mesecev, pride v poštev: 1. Ako ima novinec samo očeta, ki je 60 ali večlet star, toda sposoben za delo in upravo imetja ter plačuje neposrednega davka 21 kron ali več. 3. Ako je oče star 60 ali več let, brat pa 17 do 20 let. 4. Ako nima novinec očeta, pač pa mlajše brate kot je sam. V tem

slučaju se novincu preloži nastop službe za eno leto ali dve, nato pa služi 12 mesecev. 5. Ako ima rekrut samo ženo in otroke, ter je samohran ali samec, t. j. ako je podedoval kako posestvo, ki ga mora sam obdelovati in voditi ter plačuje najmanj 21 kron neposrednih davkov, ga lahko popolnoma oprostitjo. Ako pa ni ničesar podedoval, služi polno dobo. 6. Ako ima rekrut le starega očeta (deda) nad 60 let starega, ter očeta najmanj 40 let starega, ki pa je služil polno dobo. 7. Ako ima rekrut le enega brata, ki je starejši kot on sam, je delazmožen ter plačuje najmanj 21 kron neposrednega davka. 8. Ako je brat dela popolnoma nezmožen in ni služil v vojski.

Kdor pa ima pravico za popolno oprostitve ali za skrajšano službo, naj vloži pravočasno kratko prošnjo na pristojno pukovsko okružno komando. Prošnjo je treba kolkovati s 4 kronami, vsako prilogo (družinski list, posestni list, davčno potrdilo itd.) pa z 2 kronama.

jala Poljake v to vojno, sedaj noče ali ne more pomagati in bi najraje, da bi šli v boj zoper boljševike drugi: Čehi, Jugoslovani, Rumunci. Seveda odklanjajo vsi take ponudbe.

Italija.

V državnem zboru je minister zunanjih zadev grof Storza v svojem govoru o jadranskem vprašanju zahteval, naj se popolnoma uklonimo Lahu, in mu delamo še lepe komplimente. Mož se bode že prepričal, kako trd oreh je to jadransko vprašanje.

Kmetska zveza.

Naznanila.

Naši shodi. Kmetska zveza priredi te-le shode: dne 15. avgusta po rani maši pri cerkvi pri Sv. Trojici v Halozah, 15. avgusta po ranem opravilu v Mozirju, isti dan ob 2. uri popoldne v Bočni, dne 22. avgusta po rani maši v Prevaljah, popoldne v St. Danijelu in Kotljah na Koroškem.

Shodi zaupnikov Kmetske zveze se vršijo pri hodnji teden za okraje Ptuj, Ormož in Ljutomer. V Ptuj se zberejo zaupniki iz celega okraja v ponedeljek 16. avgusta v prostorih Kmetske posojilnice, v Ormožu v torek 17. avgusta v Ormoški posojilnici in v Ljutomeru v sredo 18. avgusta v Okrajni posojilnici. Začetek ob 9. uri (po novem času). Radi važnosti prosimo, da zaupniki zanesljivo pridejo.

Poročila.

Marija Reka. Visoko v hribih smo doma, a kljub hujskanju od strani „Samostojnih“ in „rdečih“ je ostala cela župnija z malimi izjemami v taboru Slov. kmetske zveze. Dne 8. avgusta je Kmetska zveza priredila shod, na katerem nam je tajnik Zebot govoril o položaju, o volitvah in o organizaciji. Govorila sta še g. Agrež in mladenič Golavšek od Sv. Jurja ob T. Izvolil se je krajevni odbor KZ., kateremu načeluje vrl posestnik Jakob Zmrzlikar, nadomestuje ga pa mlad korenjak Jernej Zakojšek. Z uspehom shoda smo prav zadovoljni.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Lovrenško nedeljo, 8. avgusta, smo imeli po rani sv. maši lepo obiskan shod Kmetske zveze. Govoril je g. ured-

nik M. Krajnc. Po njegovem govoru se je razvil živahen razgovor. S posebno ogorčenostjo so navzoči kmetje povdarjali krivično mero, s katero se določajo cene kmetskimi pridelkom, dočim se trgovci glede cen pristo giblejo. Če bo šlo tako naprej, bo kmetijski stan v nekaj letih na tleh. Zato je tembolj treba, da se kmetsko ljudstvo združi v eno samo, močno Kmetsko zvezo! Vrli naši šentlovrenčki možje so odločno obsojali „Samostojno kmetijsko stranko“, ki hoče kmetsko ljudstvo razcepiti v dva tabora in ravno s tem največ škoduje kmetski edinosti, ki nas edina mora rešiti.

Navodila.

Občinske volitve se bližajo. Tajništvo Slovenske ljudske stranke v Mariboru (Cirilova tiskarna) ima na razpolago za naše zaupnike knjižico „Uredbo o volitvi v občinska zastopstva v Sloveniji.“ Cena izdoda 5 K. Ker je le še malo izvodov v zalogi, naj vsakdo, ki hoče biti poučen o občinskih volitvah, takoj naroči to knjižico. Pošljite denar naprej po poštini nakaznico. — Tajništvo SLS v Mariboru.

Krajevnim organizacijam KZ priporočamo, da nam vsaj 14 dni naprej naznani, kje in kdaj želijo prirediti shod in če potrebujejo govornike. — Skliučite pridno seje krajevnih odborov KZ. Občinske volitve so pred durmi.

Občinski zbori Kmetijskih podružnic so naznanjeni v listu „Kmetovalec.“ Zaupnike nujno prosimo, da povabijo vse naše pristaje na te zbere. Poročajte nam takoj natančne naslove izvoljenih delegatov. — Tajništvo KZ.

Zveza viničarjev.

Shod viničarjev v St. Ilju v SL. g. Po rani sv. maši se je v nedeljo 8. t. m. vršil tukaj viničarski shod. Po govoru govornika iz Maribora se je razvil živahen razgovor o vseh perečih vprašanjih. Vsi navzoči so tožili, da cene moki, katero morajo kupovati, zopet naraščajo in to brez vsakega vidnega vzroka, da pa cene sadju, katerega je letos v izobilju, padajo tako nizko, da se sadja niti pobirati ne izplača. Posebno slabo se godi viničarjem, katerih gospodarji prebivajo v Avstriji. Viničarji dobivajo sramotno nizko plačo. Navedel se je slučaj, da dobi tak viničar letno plačo (štant) 24 K! Gospodar je vezan viničarju dajati živila, a naša pametna finančna straža niti teh živil ne pusti čez mejo v našo na živilih itak bogato državo. Zadnji čas je, da se naše oblasti zganejo in napravijo red. Viničarji, katerih gospodarji so tuji državljani, naj do izvedbe agrarne reforme postanejo upravitelji zemlje, katero obdelujejo. Gospodarjem pa naj se po obračunu pozneje izplača primeren znesek kot čisti dohodek njih zemlje. Le na ta način bo zagotovljeno pamešno in uspešno obdelavanje naše zemlje in se bodo mogla ohraniti prepotrebna gospodarska poslopja, za katera se da gospodar noče, viničar pa ne more skrbeti.

Shod viničarjev pri Novi cerkvi v Halozah. V nedeljo, dne 8. avgusta, po rani sv. maši, se je vršil shod viničarjev za župnijo Sveta Trojica v Halozah pri podružnici Nova cerkev. Shod je bil izvanredno dobro obiskan. Predsedoval je viničar Sprah Anton iz Podlehnik, ki je prav spretno vodil celo zborovanje. Zborovalci so z velikim zanimanjem poslušali izvajanja delavskega tajnika iz Maribora, ki je podrobno poročal o viničarski organizaciji in o potrebi iste. Na razna stavljen vprašanja sta odgovarjala tajnik Fekonja in župnik B. Potrč, kateri je veliko pripomogel, da je zborovanje tako lepo uspelo. Ustanovila se je skupina viničarjev za župnijo Sv. Trojica v Halozah. Izvolil se je odbor, ki je takoj začel delovati. Splošno se je pokazalo, da bo ta skupina izvrstno delovala v zboljšanje položaja svojim članom.

Odbor Zveze viničarjev mariborskega okrožja ima svojo redno mesečno sejo v nedeljo, dne 22. avgusta, ob 10. uri popoldne v dvorani Jugoslov. strokovne zveze v Mariboru.

Mladinska organizacija.

Shodi in tabori.

15. avgusta:

Orli.

V Ribnici na Pohorju po večernicah ustanovitev Orli in Orlice. Ustanovnega shoda se udeležijo Orli in Orlice iz Maribora ter Mladeniški in Dekliška zveza pri Sv. Lovrencu nad Mariborom. Govori g. M. Krajnc.

Orlovski odsek v Jarenini priredi veselico z igro, godbo, petjem in drugim. Pridite domačini in sosedje!

V Svetinjah pri Ormožu mladinski shod. Spored: Ob pol 9. uri sprejem, ob pol 10. uri sv. opravilo. Po sv. opravilu ustanovitev orlovskega odseka. Popoldne po večernicah igra in javna teledruga na vrtu Franca Voršič. Prireditve se udeležijo: predsednik Orlovске zveze br. Pirc, g. posl. Vesjenjak in g. dr. Medved.

20. avgusta:

Zene in dekleta.

V Cirkovcah pri Pragerskem za celo Dravsko polje. Ob pol 11. uri sv. maša z nagovorom, potem tabor zunaj cerkve. Govore dekleta iz raznih župnij in govornik iz Maribora. Popoldne po večernicah igra: „Skrivnostna zaroka.“

Politični ogled.

Jugoslavija.

V naši državi imamo trajno ministrsko krizo. Dosedanji ministrski predsednik Milenko Vesnić je dobil od vladarja naročilo, naj sestavi novo vladu. Najnovejša poročila pa javljajo, da se mu ni posrežilo in je že vrnil vladarja svojo nalogo. Dvoje najmočnejših strank, radikale in demokrate, se ne morejo sporazumeti med sabo. Sporazumeti se ne morejo predvsem v vprašanju izvoza. Demokrate hočejo, naj bo izvoz v tuje države prost vsakomur, da bi imeli dobiček samo veliki kapitalisti, takozvani izvozniki. Radikaleci in z njimi naša stranka, pa hočejo, naj se vrši izvoz potom poljedelskih zadrug in pod državnim nadzorstvom. Pri celi krizi gre torej demokratom predvsem za lastni žep, za dobiček demokratičnih kapitalistov.

Na Koroškem je pričela poslovati takozvana antantna misija in pripravljati za glasovanje. V Celovcu so se nastanili zastopniki Anglije, Francije in Italije, ki tvorijo takozvano glavno komisijo. Podkomisije so v Borovljah, v Velikovu, v Pliberku, v Doberlivasi, v Železni Kapli in v Rožek. Nemci delajo z velikimi denarnimi sredstvi in z nasiljem. Pa kljub temu bo zmaga naša, ako se ne zgodi kakšna prav posebna krivica.

V Maribor je prispela antantna komisija, ki bo na Stajerskem natančneje določala meje. Stanujejo vsi skupaj v hotelu „Meran“, na katerem bodo sedaj plapolale zastave vseh zmagovitih držav, med njimi celo Japonske.

Rusija—Poljska.

Med Rusi in Poljaki divjajo nadalje boji v največjih razmerah. Poljske armade so porazene in se umikajo korak za korakom z veliko odpornostjo. Priznati se mora, da se ustavljajo Poljaki z velikim navdušenjem in hrabrostjo, toda ruska premoč je ogromna. Zares čudovito je, kako so ruski boljševiki spravili na noge tako veliko bojno moč. Rusi se bližajo Varšavi od dveh strani, poljska vlada je iz Varšave pribežala v Krakov, v Galiciji se bije vzhodno od Lvova, približno tam, kjer so bili v začetku svetovne vojne Avstrijci tako strahovito tepeni, velika in odločilna bitka. Antanta, ki je zapel-